מוסף חג הסוכות תשפ"ז

שערים

הנקרא ביתר בבתר

תֵּל תַּלְפִּיּוֹת

החיטה העתיקה, שמן המנורה, פתיל התכלת — מאתיים אברכים של "דורשי ציון" יוצאים מבית המדרש אל השדה, אל המטע ואל הים | ובעיר נפתח היכל שהלימוד בו אינו פוסק לרגע, חוץ מתשעה באב |

הרב ר' אברהם צוויג שליט"א בשיחת חג / משה וינשטוק

אוֹם אֲנִי חוֹמָה

חמש בקשות בכל בוקר, בין שחרית לדרך הביתה — הרב אליעזר לוצקין, שליחן של קהלות ירושלים בעירייה, על אוזן שאינה נסגרת

ראיון חג | יחיאל שרייבר

אוֹם נְצוּרָה כְּבָבַת

שבב במוחו של משותק מזיז סמן במחשבה בלבד, ויש המבטיחים שגם עיניים שלא ראו מעולם יבחינו באור — מה כבר קיים, ומה עדיין בגדר תפילה | **כתבת מגזין** | יחזקאל קלמנוביץ

שׁוֹאֲגִים הוֹשַׁע נָא

עשרים ותשע שנים הוא נושא בעול עם משפחות בשעתן הקשה — עו"ד גבריאל מלאך על צילום אחד שהציל תביעה שלמה | **ראיון** | יוחנן צוקרמן

וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ
ספיישל לחג

בהמשך למדור "טעם של מקצוע" שבגב לוח "זמני ביתר"-
ספיישל לסוכות: מה קורה לתבשיל בדרך מן המטבח אל הסוכה, ואיך הוא מגיע אליה שלם, חם ובשמחה

מערכת "שערים" מאחלת חג שמח לכלל תושבי העיר, רבניה ומנהיגיה

חיטה עתיקה שנזרעה מחדש, שמן למנורה שהופק בטהרה, וצלילה אל קרקעית

לקראת זמן חורף נפתח בעיר היכל שבו לומדים תורה בכל שעות היממה - ופוסקים בו רק בתשעה באב | מאחוריו עומד הרב אברהם שלמה צווייג, שהגיע אל בית המדרש מצמרת עולם ההייטק | על מאתיים אברכים שיוצאים מבית המדרש אל השדה, אל המטע ואל הים - ועל ישיבה קטנה שבה חוזרים על חצי שנת לימוד בעל פה, בחיק הטבע

קעית הים בחיפוש אחר החילזון - ובעיר נבנה היכל שבו הלימוד אינו פוסק לרגע

חבוקה
ודבוקה בך

משה וינשטוק

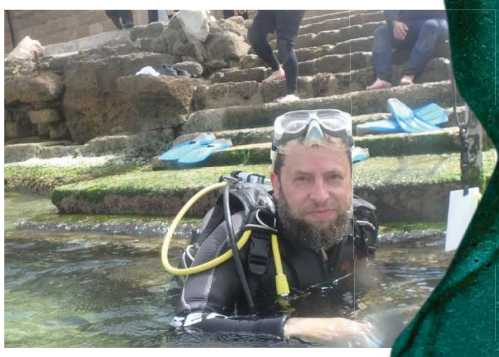
אתם מכירים היכל שבו לומדים תורה כל הזמן?

ולא, אין הכוונה ל"כולל יום שלם", ואף לא להיכל תורה גדוש ספרים המיועד ללימוד ולא לתפילות והתכנסויות. הכוונה להיכל שבו לומדים תורה - כל הזמן.

בעצם, לא ממש כל הזמן. ביום תשעה באב פוסק הלימוד בהיכל הזה. אבל חוץ מיום אחד זה - בכל ימות השנה ובכל שעות היממה, קול התורה נשמע בו. יום ולילה, קיץ וחורף, לא ישבותו. גם ביום הכיפורים ובליל הסדר, בפורים ובשמחת תורה. והוא פתוח לכל מי שמחפש מקום לשבת וללמוד או לשמוע שיעור בכל עת. ממש "שטיבלאך" של תורה.

עדיין אינכם מכירים? עוד מעט תכירו.

מי שהדבר נשמע לו מוגזם, כדאי שיידע שאין מדובר בהצהרה אלא במציאות שקורמת עור וגידים. לימוד שאינו נפסק דורש מערך שלם - חבורות מתחלפות, סדרים, אחראים, ולוגיסטיקה שפועלת גם בשעות שבהן העיר כולה נמה את שנתה. וזה בדיוק מה שנבנה בימים אלו, לקיים כאן בהרי יהודה "בריתי יומם ולילה".

בשיפולי רחוב קדושת לוי שבגבעה ב' נבנה בימים אלו, לנגד עינינו, מרכז התורה הבלתי פוסק של העיר, שבזמן חורף הבעל"ט ייפתחו שעריו לכל הרוצה לדרוש את ד'.

באנו להיפגש עם מי שעומד מאחורי הפרויקט השאפתני הזה - האיש והחזון. וגילינו עולם שלם, עשיר ורב־גוני, של פעילות יצירתית ענפה שכל כולה תורה, המתחדשת ללא הרף.

בערבו של יום אנו פוגשים אותו - את הרה"ג אברהם שלמה צווייג שליט"א, ראש ומנהל מוסדות "דורשי ציון", המאגדים בתוכם עולם תורה שאין כדוגמתו בכל הארץ.

זהו סופו של יום אינטנסיבי ומלא. ואף על פי כן הרב צווייג נותר רענן, ועיניו הבוערות מספרות את סיפורו של בניין שאינו מפסיק להיבנות - נדבך על גבי נדבך.

מאתיים אברכים לומדים בכולל הייחודי "דורשי ציון", ששכן עד לא מכבר בהיכל ישיבת המתמידים ברחוב דרכי איש. את אוזני הבא בשערי בית המדרש מקדם קול תורה עצום - ריתחא דאורייתא המקיפה את ההיכל, ומדביקה את הבאים בשעריו.

אלא שמבט בוחן מעט יותר חושף עד מהרה את השוני הגדול.

הדבר הראשון הבולט לעין הוא הרב־גוניות.

חסידים וליטאים, ספרדים, תימנים, בני עדות ירושלים, יוצאי חו"ל וכן גם בעלי תשובה - כולם מוצאים את מקומם בבית המדרש. וכולם, באחדות מופלאה, מתאגדים בלימוד העז הבוקע מן ההיכל. **לא בכדי זכה המקום לכינוי "מיר של ביתר עילית".**

אבל זה רק קצה הקרחון.

משום שאם תבואו בדברים עם אברך ממוצע בכולל, הוא לא רק יידע להרצות באוזניכם את קושיית התוספות בבהירות, או לסכם סעיף בשולחן ערוך עם נושאי הכלים עד פוסקי זמננו. **ייתכן מאוד שהוא בדיוק חזר ממטע זיתים מבודד ביישוב סמוך**, שם טיפס על סולמות כדי למסוק זיתים בטהרה, או שהוא אחרי יום מפרך בשדה חיטים באזור בית שמש, שם ניסה לשחזר זן חיטה עתיק מימי המשנה - כדי לאפות ממנו מצה שמורה, כמו שאכלו אבותינו בדיוק.

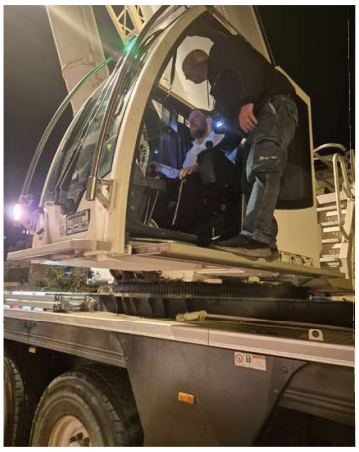
הדרך אל בית המדרש

מאחורי המפעל הזה, המונה כיום מאות אברכים ותלמידים,

כמו גם ישיבה קטנה הממוקמת בקדמת כותל המזרח בעירנו, עומד הרב צווייג. מסע חייו המרתק החל בבית מסורתי בהרצליה, המשיך בצמרת עולם הה־ייטק - כשהוא מספק מערכות מידע אנליטיות למחשבי־על לבנקים, למשרדי ממשלה ולארגוני ענק - והגיע אל בית המדרש, אל המקום שנפשו איוותה כל השנים, עד שחש את הערגה לשבת בבית ד' כל ימי חייו.

סיפור חייו המרתק מצדיק יריעה נפרדת, ועוד חזון למועד. אך משדרכו רגליו לראשונה על מפתן בית המדרש שברובע היהודי בירושלים, הוא שקע בלימוד התורה ונחשף לכל חלקיה - מקרא, משנה, תלמוד והלכה - עד לידיעה ברורה בעל פה ולעיון עמוק שחותר להלכה. **והידיעה הזו, בעל פה, והשאיפה לבירור כל סוגיה - הן שיהפכו אחר כך ליסודות של כל מה שיקים.**

"כשהגעתי לפני כשלוש־עשרה שנה לביתר עילית", מספר הרב צווייג, "גיליתי עיר צעירה ומתפתחת - אך כזו שחסרה בה מסגרת תורנית שתדע לשלב בין עומק העיון הישיבתי לבין הבהירות, השינון והזיכרון המעשי."

"באותה עת למדתי בירושלים בבית המדרש שידע לשלב בין חלקי התורה, אבל הבנתי שפקקי התנועה של הבוקר והנסיעות הממושכות הם מכשול עבורי. חיפשתי כולל מקומי שיחבר בין עולמות. זה מה שהוביל אותי לחשוב על הקמת הכולל."

- מה הנקודה שאותה חיפשתם?

"אנשים לומדים במשך שנים, עמלים וטורחים - **אבל ברגע האמת לא נשאר בידם קניין.** המוח האנושי בנוי כך שהוא מקטלג מידע שלא הופעל עליו רגש, חוויה או המחשה מעשית - כמידע שולי, ומעביר אותו לארכיון."

"המטרה שלנו הייתה ליצור שיטה סדורה, שמוציאה את הלימוד מן הכוח אל הפועל - תרתי משמע. וזה מה שהוביל להקמת כולל 'דורשי ציון'."

שיטת "אהבה רבה" - חמישה שלבים לקניין

המודל שפיתחו בכולל מבוסס על שילוב בין שיטת זילברמן, תורת "כרם יהושע", ופדגוגיה עכשווית, והוא כולל חמישה שלבים בסדר קבוע:

א' - לשמוע. קריאה ראשונית ובסיסית של העמוד, בלי סברות אישיות, בלי פלפולים ובלי קושיות. פשוט לקבל את הפשט כפי שהוא.

ב' - ללמוד. הפנמה ותרגול. המילה "ללמוד" היא מלשון אילוף, כלומר להיות רגיל בדבר. בשלב זה מבצעים חזרות ושינון עד שהגרסה שגורה בפה.

ג' - בעל פה. האברך נדרש להרצות את העמוד בעל פה בפני חברותו. החובה להוציא את הדברים בפה וללמד אחרים מאלצת אותו לדייק בשקלא וטריא.

ד' - לשמור. לשנן שוב ושוב, לרענן את מה שכבר למדנו, במרווחי זמן גדלים בין חזרה לחזרה.

ה' - ולעשות. אסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא - תרגום הלימוד למעשה בפועל. וזהו השלב שממנו נולדו כל המסעות שבכתבה זו.

החיטה שחזרה מימי המשנה

אבל זו לא רק צורת הלימוד בבית המדרש. חלק גדול מהלימוד הוא דווקא מחוץ לכותלי בית המדרש.

ב"דורשי ציון" הלימוד הופך למעשי באופן שגורם גם לחוקרים באקדמיה ולחקלאים ותיקים להרים גבה. לא מסתפקים בדיונים תיאורטיים - את הכול מבקשים הלומדים להכיר, לחוות ולראות בעין.

כששאלנו לדוגמה, קיבלנו סיפור שלם: "כשהלומדים בכולל עסקו במסכת מנחות ובסוגיות הלחם והסולת, לא הסתפקנו בבירור המושגים. יצרנו קשר עם ד"ר בונפיל, חוקר חיטה מוביל ממכון וולקני, והתעניינו באפשרות להשיג זרעים עתיקים של חיטת דורום מסורתית - הזן **שרווח בארץ ישראל בימי חז"ל והמקדש**, בטרם המהפכה החקלאית של שנות החמישים שהכניסה את הזנים הננסיים המודרניים. החוקר הרים בתחילה גבה לנוכח הבקשה המוזרה של ראש הכולל החרדי, ולבסוף נרתם למיזם."

"כך קיבלנו זרעים נדירים ויצאנו יחד עם האברכים לשדה באזור בית שמש. שם חרשנו, זרענו, ועקבנו בדאגה חרדתית אחר משקעי החורף."

"משם התחילה גם מסכת קשיים. התמודדנו עם עדרי עזים שחיסלו חלק ניכר מן היבול, עמדנו בדיונים הלכתיים סוערים בענייני פאה, לקט ושכחה - לא כסוגיה ערטילאית, אלא כשאלה שצריך להכריע בה עכשיו, בשדה. ולבסוף קצרנו בעצמנו את התבואה, **שהגיעה לגובה כפול מחיטה רגילה.**"

"מי שמכיר את הזנים המודרניים יבין מדוע זה משמעותי. החיטה המודרנית שגדלה היום בשדות נמוכה ואחידה, הזן שגדל שם היה מה שהיה בתקופת חז"ל - גבוה, לא אחיד, ודווקא בשל כך קשה לקציר. לאחר הקציר טחנו את הקמח בריחיים של אבן, ואפינו ממנו מצות שמורות לליל הסדר."

"כשאברך אוחז במצה כזו בליל הסדר ואומר 'הא לחמא עניא' - זו לא אמירה גרידא. **הוא יודע בדיוק כמה יגיעה, זיעה ותפילה נדרשו עד שהגיע למצה זאת.** וזו התרגשות שאין לה תחליף."

מפי כתבם

על האווירה בכולל המיוחד מספרים האברכים בעצמם. הנה כמה ציטוטים שהעלו על הכתב:

"יש פה אברכים מכל השבטים ומכל העדות ומכל החוגים כפשוטו וכמשמעו, היושבים ושוקדים יחד באהבה ובשמחה."

"עוד שנה ועוד מסכת, ובפי שגורים הדפים, השורות ושמות האמוראים. כשטוחנים אותי במבחן אני שולף כמו שמונח בכיס. אברכים הולכים ברחוב ואומרים בעל פה, נוסעים באוטובוס ואומרים בעל פה."

"מרגיש פספוס גדול אם יש יום שאי אפשר ללמוד. העונש של איחור או חיסור הוא שפשוט הפסדתי את העמוד. אין תחושה של 'עושה טובה' שמגיע."

"אני זנב לאריות", כותב אברך בן שישים, מורה הוראה בענייני המצוות התלויות בארץ. **"המסגרת לא נותנת להתעייף או להיכנס לשגרה. כל הזמן יש דרישות ואתגרים."**

שמן שהמנורה הייתה מקבלת

- נוכל לקבל דוגמאות נוספות?

"בהחלט. במהלך הלימוד במסכתות טהרות ומנחות ניסו האברכים לבדוק שאלה תיאורטית לכאורה: **האם ניתן לייצר בימינו שמן זית זך הכשר להדלקת המנורה שבמקדש** - על פי כל הדעות ההלכתיות המחמירות ביותר, גם כשכולנו בחזקת טמאי מתים."

"לא הסתפקנו בבירור הסוגיה, ויצאנו למסיק במטע בבר גיורא."

"כל פרט נעשה שם בהקפדה: עבודה בכפפות, שימוש בסלי פלסטיק שאינם מקבלים טומאה, והימנעות מוחלטת מכבישה או מסחיטה. הזיתים 'זכו' למכות קלות בלבד - כתישה - כדי שרק הטיפות הראשונות והזכות ביותר יזובו מאליהן."

"השמן שנאסף במזרקים סטריליים נשלח לבדיקה, ורמת החומציות שנמצאה בו הייתה אפסית - עשירית האחוז. לשם השוואה: זו איכות גבוהה בהרבה משמן זית מעולה לאכילה."

"לבסוף הובא השמן לפני הגאון רבי צבי וובר שליט"א, מגדולי פוסקי הדור. **והוא סמך את ידיו עליו ואישר כי מדובר בשמן זית טהור וכשר לכתחילה להדלקת המנורה.**"

"ויש גם פרק הרפתקני עוד יותר. כשעסקנו בהלכות ציצית ובמצוות פתיל תכלת, יצאנו עם חבורת אברכים - **מצוידים בבלוני חמצן ובחליפות צלילה** - למעמקי הים בנמל קיסריה העתיקה. צללנו למים, זיהינו במו עינינו את חלזונות הארגמון בקרקעית הים, ולאחר מכן צפינו בהדגמה חיה של תהליך הפקת צבע התכלת מפרשות החילזון והפיכתו לפתילים."

כבש שלם על שיפוד של רימון

"ובסיום מסכת פסחים הגיע תורו של המעמד הגדול מכולם. **איתרנו גליל בטון נטוש באתר בנייה בעיר, והפכנו אותו לתנור צלייה ייעודי**, ובו צלינו כבש שלם, כשהוא תחוב על שיפוד של עץ רימון - ראשו על כרעיו ועל קרבו - וכשאף עצם אינה נשברת. בדיוק כדין."

"וכל זה נעשה לעיניהם המשתאות של כאלף ילדים

הקמפוס — שלושה מבנים, מטרה אחת

הקמפוס החדש ברחוב קדושת לוי משתרע על **כחמשת אלפים מ"ר בנויים**, בבנייה ברמה גבוהה ובשיטות בנייה חדשניות. והוא מורכב משלושה חלקים:

המבנה הלימודי של הישיבה — שנבנה בידי העירייה, ושופץ ושודרג בידי המוסדות. הכניסה אליו צפויה בחודש חשוון הקרוב.

בניין הפנימייה — ובו מטבח גדול העומד בתקני משרד הבריאות, חדר אוכל, שלוש קומות של חדרי פנימייה, חדרי אירוח לרבנים לשבתות, וקומת משרדים. הכניסה אליו צפויה לקראת פסח.

מבנה הכולל של "דורשי ציון" — שיפעל כבית המדרש של העיר, עשרים וארבע שעות ביממה, על פי הגדרתו המקורית של בית מדרש. המבנה סיים את שלב השלד.

אבן הפינה הונחה בי"ח בשבט תשפ"ה. ובימים אלו מתקיים גיוס שותפים למבנה הכולל, תמורת הנצחות על המבנה.

מתלמודי התורה שהגיעו לחזות במעמד."

"כך גם בזמן שלמדנו על הלכות ראשית הגז - רכשנו עדר של עשרים וחמישה כבשים, למדנו את דקדוקי הדינים של מתנות כהונה, וביצענו גז בפועל - תוך הענקת ראשית הצמר לכהנים."

וכאן הרב צווייג מקפיד להבהיר דבר, ושב ומדגיש אותו יותר מפעם אחת במהלך השיחה: "ההמחשה המעשית אינה גימיק נחמד", הוא אומר. "אמנם עבור ילדים שרואים את ההדגמות זו חוויה ותו לא, אבל כשאברכים, ששקועים בעומקה של סוגיה, ניצבים מול המציאות - **מתעוררות עשרות שאלות הלכתיות סבוכות שלא הופיעו כלל בלימוד המופשט.** זאת ועוד - הזיכרון החזותי והחווייתי חורט את הסוגיה בזיכרון בצורה ששום חזרה מתוך הכתוב אינה מסוגלת לשחזר."

ולצד המסעות המאתגרים והסיורים הלימודיים, יש את הבסיס של הכולל, שהוא מערכת אינטנסיבית בנויה לתלפיות שאין בה ניחוח של הרפתקה, אבל היא סם חיים לציבור האברכים, והיא כוללת את סדרי הלימוד של הכולל. אבל גם היא רחוקה מלהיות סטנדרטית. הלימוד מתחלק לשניים. בשעות הבוקר מתחיל ציבור האברכים את סדר יומו עם לימוד בשעה הראשונה של 'יסודות התורה' - תנ"ך, משניות, מדרשי הלכה, מצוות, רמב"ם, ואפילו 'חכמת האמת', **וכך היכל תורה שלם הוגה בו-זמנית בכל חלקי התורה.** אחר כך מתחלק הכולל לחבורות עיון שונות: ריבית, איסור והיתר, שבת, חופה וקידושין, עיון סוגיות בסנהדרין וגם תלמוד ירושלמי. בכל המסגרות הלימוד הוא מהגמרא ועד לפוסקי ההלכה. בשעות אחר הצהריים - העמוד היומי בגמ', וגם כאן, סדר הלימוד מקורי וייחודי, הכולל תוכנית חזרות ושינון תובענית, יום אחר יום.

הלימוד מתמקד בהבנת הגמ', ללא הכוונה מובנית לרש"י, לתוס' או לראשונים,

אלא שכמובן, כדי להבין את הדברים לאשורם, מעיינים בהם האברכים כדי לקבל סולת ברורה ובהירה של הפשט בגמ'. בסוף כל יום נדרש כל אברך לעמוד מול חברו ולהרצות בעל פה את כל העמוד שנלמד. בסוף השבוע ובסוף החודש מתכנסות הקבוצות, וכל אחד 'מריץ' דפים שלמים כשחבריו מתקנים אותו.

אחד האברכים ניסח זאת יפה: **"העונש של איחור או חיסור הוא שפשוט הפסדתי את העמוד."**

"מה האינטרס שלך"

כששאלנו את הרב צווייג מה המניע העמוק מאחורי כל הפעילות הזו - בין כתיבת מבחנים שבועיים, ריצה בין תורמים ומשרדים, דאגה לרווחתם של מאות אברכים, תפעול ישיבה קטנה מהמסד ועד הטפחות ועד לסיום ששת סדרי משנה בעל פה בעצמו - הוא חייך והזכיר תגובה שענה לאחרונה, במהלך שמחת בר מצווה לבנו של אחד מאברכי הכולל.

"שאל אותי שם ר"מ חשוב מישיבה בירושלים: **תגיד, מה האינטרס האישי שלך בכל המפעל הזה?** הרי זה לא מה שיקנה לך כבוד, לא כסף, וגם 'שטעלע' אינך נוטל."

הוא משחזר את תשובתו בסיפוק:

"עניתי לו שהאינטרס היחיד שלי הוא **לגדל דור של בני תורה שלא ישאלו שאלות כאלו.** אנשים שלא מחפשים רק את נגיעות האינטרס האישי, אלא מאמינים שאפשר לעשות מצווה לשמה - מתוך דיבוק חברים, בעמקות, מתוך שמחה, ומתוך חיבור אמיתי לחיים עצמם."

בין אם מדובר בצלילה אל חילזון התכלת בקרקעית הים, ובין אם בשינון בעל פה של מסכת שלמה תוך כדי נסיעה באוטובוס - המהפכה התורנית שנבנית כאן מוכיחה דבר אחד: **לימוד התורה אינו חייב להישאר מופשט.** וכשהוא פוגש אדמה, זיתים, חיטה ונשמה - הוא פשוט קם לתחייה.

תורת רפאל

אם תראו קבוצת בחורים צעירים שעדינות נסוכה על פניהם ואור התורה מאיר בחן את פניהם, תיגשו אליהם ותשאלו: "תוכלו להסביר לי מה זה 'גימזו'?" אם חיוך מציף את פניהם — דעו כי תלמידי 'תורת רפאל' הם.

'תורת רפאל' — הישיבה הממוקמת בקדמת כותל המזרח של הישיבות הקטנות בעירנו, בראשות הגאון רבי זאב כ"ץ שליט"א ובנשיאות הגאון רבי חיים פרץ ברמן שליט"א, ומאכלסת בין כותליה בחורי חמד שהתורה היא כל עולמם — היא חלק משמעותי באימפריית התורה של "דורשי ציון".

"את הישיבה הקמנו לפני כשמונה שנים", מספר לנו הרב צווייג, "והיא בעצם תולדה ישירה של הכולל. היה זה **ציבור האברכים של הכולל שהתחבר כל כך לסגנון הלימוד הייחודי, וביקש משהו ברמה גבוהה יותר לבנים המתחנכים בישיבה.** וכך נפתחה ישיבת 'תורת רפאל'."

השם "תורת רפאל" הוא שם מוכר. הישיבה הקטנה המוכרת בשם הזה התקיימה עד לפני מספר שנים ברמת שלמה בירושלים, והישיבה שקמה כאן הוקמה כישיבת־אחות לאותה ישיבה, ונבנתה על פי מודל בסיסי דומה.

מצטרפים אלינו לשיחה מרתקת גם המנהל הרוחני הרה"ג רבי אהרון מרדכי שדמי שליט"א, וגם המשגיח הרה"ג רבי אברהם קרני שליט"א, ובמסגרתה אנחנו למדים על הישיבה ועל ייחודיותה.

אז מה זה "גימזו"?

סיפורו של "גימזו" הוא אולי סיפורה של הישיבה. בני שיחנו נאותים להסביר: פעמיים בשנה יוצאים בני הישיבה לחיק הטבע, הרחק משאון העיר, ושם — בין כרי

דשא ירוקים, בצילם של עצי אקליפטוס רחבים או מול פכפוך מעיין צלול — **מתחלקים בחורי הישיבה לזוגות, וחוזרים זה באוזני זה על כל הנלמד במשך חצי שנה בישיבה**, הכולל עשרות דפי גמרא בהבנה על בוריים.

זו אחת מן החוויות המופלאות של בחורי ישיבת "תורת רפאל" — הזמן שבו הם מוכיחים לעצמם את פרי עמלם, והלימוד שעליו עמלו חודשים מגיע לידי ביטוי בשליטה מלאה, כמונח בקופסה.

כאן באים לידי ביטוי גם ההשקעה העצומה בלימוד בהבנה בהירה וברורה, גם ההשקעה בשינון וחזרה, וגם רוח היצירתיות של בית המדרש "דורשי ציון", שאינה פוסחת גם על הישיבה ותלמידיה. מאוחר יותר באותו יום זוכים הבחורים לנסיעה חווייתית גדושה באטרקציות מהנות. **אך בזה אין מחלוקת — שהחוויה העיקרית מהיום הזה היא ה"גימזו".**

ולמה "גימזו", תשאלו? משום שבפעם הראשונה שבה חוו בני הישיבה את אותה חוויה עילאית — היה זה היישוב גימזו שאליו נסעו.

מה מיוחד בישיבת "תורת רפאל"?

הרב קרני: "מה שמיוחד בישיבה בראש ובראשונה הוא היותה ישיבה מובילה, של בחורים מצוינים ברמה גבוהה, שמגיעים לגבהים גם בלימוד וגם בהנהגה, ושמחים בלימודם. אוכל לנסות ולתאר ולהכביר במילים, אולם הן לא ייטיבו לבטא את האווירה המיוחדת בישיבה, שאותה כל אורח, ולו לרגע, יוכל לחוש אם ייקלע לכאן לסדר או לתפילה. זה **מקום גידול מצוין לבני עלייה.**"

הרב שדמי: "דברי הרב קרני מדויקים. אוכל לציין בסיפוק כי תלמידי הישיבה מתקבלים בס"ד לטובות שבישיבות הגדולות, ונוחלים בהן הצלחה גדולה. לימודי העיון כאן הם

ברמה גבוהה, בהובלת צוות מגידי שיעורים תלמידי חכמים מופלגים, בעלי כושר הסברה מיוחד. אבל גם בזה יש נקודה ייחודית שהיא חלק ממתכון ההצלחה של הישיבה בתחום הזה, והיא — **שיעורים קטנים.** המטרה שלנו היא שאף תלמיד לא 'ילך לאיבוד', ולכן השיעורים שלנו מונים כעשרים וחמישה בחורים לכל היותר, וכל ר"מ מסוגל כך להגיע לכל אחד ולעקוב מקרוב אחר התקדמותו."

— ויש את לימודי הבקיאות.

"לצד לימוד העיון, לימודי הבקיאות תופסים נתח חשוב מאוד בישיבה ובסדר היום בה. אנחנו שמים דגש גדול מאוד על לימוד בהבנה טובה מחד, ועל שינון וחזרה מאידך, כדי שהלומדים ייצאו ותלמודם בידם — אצור בזיכרונם. יש שני שיעורי בקיאות בכל יום. האחד הוא לימוד הגמרא עצמה בלי תוספות מעבר, אחר כך יש סדר לימוד, שלאחריו שיעור נוסף עם התוספות, ובו הנושאים ביתר הרחבה והעמקה. אנו עמלים גם על נושא החזרות ומשקיעים בכך רבות."

"יש מבחנים שבועיים וגם מבחנים שעושה המשגיח, הכול כדי להחזיק את הבקיאות ברמה גבוהה. **אבל דבר אחד אנחנו מקפידים בכל מאודנו שלא יהיה, וזה — לחץ.** הלחץ הוא אויב של הבחור, ולכן אנחנו מקפידים בכל מאודנו שלא יהיה כל מרכיב מלחיץ."

— מהרב צווייג שמענו על הדגש ששמים בישיבה לכל נושא הקניית ערכי היסוד של היהדות. מה תוכלו לספר על כך?

"אמת. בישיבה שמים דגש על היסודות של השקפה נכונה, של אמונה, אהבת ד', יראת ד', ערכים ומצוות, עמל התורה, חסד, טהרת המידות ונקיות הדעת. אלו נושאים שאנו בישיבה מלמדים אותם כסדר בשיעורים קבועים לתלמידי הישיבה. בהחלט זה אחד מהיסודות."

אבל מעל לכול — חשוב לבני שיחנו להדגיש את קרבת הלבבות שיש בין בחורי הישיבה, את נושא הבין אדם לחברו שמוטמע כאן באקלים הישיבתי.

"אפשר לנסות לפרוט במילים את הייחודיות של הישיבה, אבל יש משהו שמילים לא תצלחנה לבטא. **ראש הישיבה שליט"א, מעבר לדרך הלימוד והתורה שהוא מקנה לתלמידי הישיבה, משמש כראש משפחה — משפחת 'תורת רפאל'.** זה הרבה מעבר ללימוד ברמה גבוהה ולקניית ידע וערכים. הוא נותן את כל ליבו למקום ולתלמידיו, הוא לא עסוק לא ברישום ולא בגיוס כספים, אלא רק בתלמידיו, שהם כבנים ממש — וזה מחלחל בכל הרבדים בישיבה."

"אנחנו לא רק בונים עכשיו בניין של קבע — **אנחנו מעמידים כאן קומה רוחנית של קבע בנפש הבחורים.** הורים שמביאים אלינו את בניהם יודעים שהם מקבלים שילוב נדיר של ישיבה ירושלמית ותיקה, קניין ש"ס יסודי ללא פשרות, ובית שמגדל אותם מתוך שמחה ואהבה עצומה לתורה."